

Plánovanie a ochrana životného prostredia v Belgicku

Systém plánovania v Belgicku - štáte, ktorý sa aj vďaka Bruselu, ako sídlu ES považuje za "centrum" Európy - nám môže poskytnúť veľa inšpiratívnych podnetov pri tvorbe a implementácii environmentálnej politiky. Možno to konštatovať na základe oboznámenia sa so súčasnou situáciou belgického plánovania a ochranou životného prostredia na dvoch renomovaných pracoviskách.

Ústav pre ochranu prírody Ministerstva flámskej spoločnosti v Hasselte je jediný s takýmto zameraním v Belgicku. Vznikol r. 1985 v rámci Oddelenia životného prostredia a infraštruktúry Ministerstva flámskej spoločnosti. Jednou z jeho podstatných úloh je prenos

ekologických informácií do environmentálnej legislatívy, ktorá sa v súčasnosti v Belgicku transformuje do novej podoby. Okrem problematiky ochrany prírody sa ústav významnou mierou podieľa na rozvoji aplikovanej ekológie so špeciálnym zreteľom na krajinnú ekológiu, štúdium vegetácie, populačnej dynamiky, na biologické hodnotenie, mapovanie a management krajiny. Získané výsledky by mali nájsť uplatnenie v tvorbe strategických plánov rozvoja pri rešpektovaní požiadavky ochrany prírody a trvale udržateľného rozvoja. Riaditeľ ústavu - doktor Eckhart Knijkeun je iniciátorom konkrétnej spolupráce v rámci jestvujúcich medzinárodných programov v sieti eu-

rópskych vedeckých ústavov ochrany prírody a aplikovanej ekológie. V súčasnosti sú už do nej zapojené pracoviská z Veľkej Británie, Holandska, SRN, Dánska, Belgicka, Nórska a Fínska a vítané sú priame kontakty i s ďalšími európskymi štátmi.

Medzifakultný ústav pre plánovanie miest a regiónov Katolíckej univerzity v Leuvene, ktorý vedie profesor plánovania Luis Albrechts, sa okrem výskumného programu zameriava hlavne na postgraduálnu výchovu v plánovaní. Vychádza zo súčasných trendov plánovania, nových pohľadov na úlohu plánovačov - ako managerov, rešpektuje špecifické formy regionálnej politiky. Nevyhnutnou súčasťou tohto procesu

sú rôzne spôsoby participácie verejnosti, ktoré sa uplatňujú v Belgicku, ale aj v ďalších hospodársky vyspelých krajinách Európy. Pracovníci ústavu sa v posledných rokoch začali venovať štúdiu stavu ekonomického rozvoja a plánovania vo vybraných štátoch bývalého "východného bloku" (vrátane ČSFR). Preto majú veľký záujem o nadviazanie spolupráce s cieľom získať aktuálne informácie z česko-slovenských vedeckých a výskumných pracovísk.

Ďalším dôležitým pracoviskom Katolíckej univerzity v Leuvene je *Laboratorium managementu pôdy*. Zameriava sa na hodnotenie a plánovanie krajiny a jej management. Významne sa podieľa na uplatňovaní poznatkov o krajinnoekologických podmienkach a záujmoch ochrany prírody v systéme belgického plánovania. V súčasnosti spolupracuje na príprave koncepcie programu nového usporiadania poľnohospodárskeho pôdneho fondu (Landinrichting), ktorý by sa mal stať politickým a administratívnym nástrojom realizácie projektov integrovaného plánovania poľnohospodárskej krajiny.

Katolícka univerzita v Leuvene sa aktívne podieľa na významných projektoch a programoch v oblasti plánovania. Bola jedným zo zakladajúcich členov Asociácie európskych škôl plánovania (AESOP), ktorá má vyše 100 členov z 26 krajín a profesor L. Albrechts je v súčasnosti jej prezidentom. Spolupráca v Asociácii sa orientuje na hľadanie optimálnych foriem plánovania, zlepšenia vzájomnej informovanosti medzi pracoviskami s možnosťou vytvorenia podmienok pre zjednotenie procesu výuky. Nepredpokladá však vytvorenie "jednotného" systému plánovania - v plánovaní ako v každej kreatívnej činnosti neexistuje jediný prístup k riešeniu úloh. Ide tu o neustálu dynamickú konfrontáciu používaných postupov a výmenu skúseností. Veľký dôraz sa kladie na skvalitnenie procesu výuky plánovačov - managerov, kam bude urýchlene potrebné vniesť prvky európskej dimenzie.

Európske aktivity v oblasti plánovania podmieňuje v súčasnosti aj objektívna nutnosť, vyplývajúca z pripravovaného jednotného trhu, voľného pohybu osôb, tovaru a informácií v rámci Európy. Priamo sa to už od tohto roku týka krajín ES, je však nevyhnutné, aby sa do užšej kooperácie

v rámci programov smerujúcich k zjednoteniu výuky v oblasti plánovania zapojili čo najskôr aj ostatné krajiny Európy. ČSFR, i keď zatiaľ nie je členom asociácie, by takúto možnosť mala čo najskôr využiť. Do asociácie by sa mali zapojiť vybrané česko-slovenské univerzity, ktoré sa venujú výchove odborníkov pre oblasť plánovania (plánovanie miest a regiónov, environmentálne plánovanie, plánovanie urbanizovanej, resp. poľnohospodárskej krajiny atď.).

Aj keď v ČSFR zatiaľ nemáme samostatnú školu plánovania v komplexnom chápaní, do európskej školy nevstupujeme bez vlastného vkladu. Dlhoročné skúsenosti česko-slovenských vedeckých, odborných a projektových pracovísk v oblasti územného, a osobitne skúsenosti z oblasti environmentálneho plánovania sú dobrým základom, na ktorom možno začať budovať. Česko-slovenskí odborníci vypracovali, hlavne za posledných 15 - 20 rokov, viaceré významné metodické postupy, ako napr. metodiku krajinnoekologického plánovania LANDEP, metódu geografickej syntézy, ktorá vychádza z teórie potenciálov, metodiku tvorby územných systémov ekologickej stability a ďalšie.

Mária Kozová

Kontaktné adresy:

1. Ústav pre ochranu prírody (**Instituut voor Natuurbehoud**). Oddelenie životného prostredia a infraštruktúry Ministerstva flámskej spoločnosti Kiewitdreef 3, 3506 Hasselt, dr. Eckhart Knijckun - riaditeľ ústavu.

2. Katolícka univerzita (**Katholieke Universiteit**) Leuven: Medzifakultný ústav pre plánovanie miest a regiónov. **Interkultureel instituut voor Stedebouw en Ruimtelijke Ordening** Celestijnenlaan 131, B-3001 Leuven, prof. Luis Albrechts - vedúci ústavu.

Laboratórium managementu pôdy, Fakulta poľnohospodárskych vied (**Faculteit der Landbouwwetenschappen**). Vital Decosterstraat 102, B-3000 Leuven, prof. Hubert Gulincx - profesor vedy o krajine a plánovania poľnohospodárskej krajiny.

Ekologické problémy Východných Karpát

Ekologické problémy širšej oblasti Východných Karpát boli témou medzinárodnej ekologickej konferencie, ktorá sa konala v dňoch 24. - 27. septembra 1991 v Zemplínskej Teplici. Zorganizovala ju ekologická strana Trend tretieho tisícročia v spolupráci s INKORVUZ pre špecialistov na jednotlivé oblasti v ekologickom plánovaní krajiny. Zástupcovia Akadémie nauk Ukrajiny pozitívne reagovali na ponuku z našej strany prezentovať svoje doterajšie výsledky v oblasti diaľkového prieskumu Zeme. Hlavným cieľom stretnutia bolo hľadanie možností vzájomnej spolupráce pri riešení vedeckých úloh a projektov. Prezentovali sa tu metódy diaľkového prie-

skumu Zeme a ich aplikácie v krajinno-ekologickom výskume.

Konferenciu iniciovala okrem závažnosti ekologickej problematiky širšej oblasti Východných Karpát aj snaha o opätovné nadviazanie kontaktov a ďalšej spolupráce pri výmene informácií o pripravovaných akciách v oblasti diaľkového prieskumu Zeme, potreba účasti na organizovaní spoločných akcií a priamej účasti na riešení ekologických problémov. Prvá konkrétna spolupráca sa prejaví po vyjasnení ekonomických podmienok pri riešení štúdie Ekologickej únosnosti Žiarskej kotliny a Hornej Nitry.

Katarína Nováková